

Ardiaren eritasunak

E.: ardiek eritasunak bazuztela ek. Nola ezagutzen zintien zuk eritasun oriek, ta nolako eritasunak biltzen aal zuzten?

B.: ah, lehenoz ez zen jeus e, eta oai badira pikurak eta badira, Terraminicine, eta Penizilina, ta leen ez zen oitaik jeus e, oai, satar kolpiak-eta zuzten ordian, odol kolpiak, baizu? Ta sangaatzen komunzki ordian, ardi bat eri zelaik, odol kolpia zilaik artzen zen apa, apa, apa, ta “to, odol kolpia ik”, ordian sangaatzen, ementxe begiain ondoko zain batetaik. Nik iten nitin ementxe beso ondotik e, ta besteik ez zen, beste maneraik. Ez zen jeus e leeno, pikuraik-eta, ardien tratatzeko, ta oai, konpazione, edo zizarendako, edo, (...), edo... Oindako ez zen leen pitsik, oai badira denetako oai tratatzen dira. Leen ez zen, leen ez zen, bazien lekiak ardik uzten ez zienak, oai, iiztoka aire, edo leku iletaat, edo ez zien... Aalaz zaintzen zien. Oai uzten dira denetan, bena oai badira tratamendiak, drogatzen dira oai, ta urte guziz, ta urtean bein bano geio iten dira. Ordian, oai ez dute kasu in, nunai... Nunai uzten duzte. Ihitz aire leen, pentze at iitza joan artio ez zer ardik, nik orri... Ta nik bezala bestek e ba, iitzari so iten nin izigarri, ta ihitza, konpazione, iitz epela re hua pozoina da ura, ta gero iitzez ase ta iduzkitara egoitera re, animaleko beroaikin antxe iduzkitaat, hura re ez du un alare. Oai re obe du ez bada egoiten oai re. Alta, tratamendiak e badira, bana hala re... Bakarrik oai ala re ez dute leen bezala ageri, drogatzen dira oai, ta leen ez zen oitaik deus e, pitsik, pitsik ez zen, leeno, haatxik, bear zinin zuauk kasu in ardier, noat... Noat utzi, ta noat ez utzi, ba, hola da.

E.: xatarraz aparte, beste eritasunik...

B.: ah, po, bai ta gero oai ba badira, oai, oai nik enakin beant artio galaatzia re zer zen, entzuten nin postan nik galaatzia frangotan, galaatzia, galaatzia, ze puta, ze ote da ori bestenez, bena, ta geo oai bada, berriz, baizu ori miiko... Erten da la langue bleue ori, leen ez zen ortaik e, ta emen e ez da oai artio zautu, ta oai zazi ori aurten zonbat ardi ez da il orrekin, ementxe auzo untan beretan bietan ta...

E.: lehenago, alare, xatarraz aparte baziren beste eritasun batzu ere?

B.: ah, po, ba, ba, bixtan dena, bazien, bana ez zen zautzen zer zen.

E.: golatzia.

B.: ah ba, erran dugu ori, erran dut golatzia ba, duboa, luboa, ori ez da oai, oai ez zu goloik kusten, dolaik ez zu kusten oai niun e, nik ez duk ardi golatuik kusten, golatia, ola ateatzen zen ementxet, oai ez zu kusten niun e, tratatzen dira, ta ez oai ez, horik leen zien oriek, bai.

E.: maingueria re bazen.

B.: ah ba, hori, hori oai re ba, mendian e maingutzen dira, beti bauzu zeit ardi maingiak lotzeko, ono hereneun atsian e erten zin auzo unek, to, bazila ardi maingu multso at, eta lotzeko, ta beexi ta bear zila lotu, ta gero negian e ba ori, negian, baizu, barnian, kanpo... Arrunt barnian egoiten delaik, geldi-geldia barnian, ez da ardik maingutzen, iziarri da ori, biziki gutio, arrunt gutio, bana kanpo-barne iiltzen dielaik, biziki geio re, umitasunak iten du ori doaike, ta gero zonbait aldiz, baizu, lurra re ba, aztapar artetan sartzen da, ta ua idortu-ta larrutzen du arek e aztapar artia, arek e ba mainguazten tu. Geo askak badira, askan, baizu, eta mitriola aska, edo, edo hormola, edo zartzen da zangoendako, baizu? Askak badira pasatzeko. Harek inporta du harek e anitz.

E.: soinatzeko, beraz...

B.: ba, sendatzen du arek, bai, ta egostura balin badu re bakarrik, arek sendatzen du, xukaazten du ua, askak.

E.: zuk mainguak ikusten zinituelaik, beaz, ze iten zinien?

B.: ah, eta askan pasten, ba, in aal guzia, bena maingu lotzen e ba, aztaparra harrotuik jartzen da, ta ua kanitaikin kendu, ta gero Micuum edo zeitekin ua erre, edo mitriola, edo zeaitekin erre ua, ta ah, sendatzen dira, ba.

E.: lotu gabe?

B.: lotu gabe, lotu gabe... Ez batzu askaan paasten, ta lotu gabe maingia kasu in bear da biziki, harrak inen dira gero, aztikotak, uliek joiten duzte, ta gertatu izan zait bakar zonbait arrapatzia ala, na askan pasten badira, ta bestenez e nik beti laket nin perrezila xorta bat botatzia re, ta perezila urrinak ulia zaintzen du, biziki zaintzen du perezila urrinak.

Garaziko euskararen hizkuntza aldakortasuna

Alexander Artzelus Muxika

Zuzendariak: Iñaki Camino Lertxundi Juan Manuel Hernández-Campoy

Doktorego-tesia Gasteiz, 2021

Hizkuntzalaritza eta Euskal Ikasketak Saila

Euskal Hizkuntzalaritza eta Filologia doktorego-programa

Letren Fakultatea

UPV-EHU

Lan honen karietara, Eleketan agertzen diren lekukotasun zati batzuen transkribapen lan bat egin du.

Hitz osoak idazteko orde, ahoskerari lotu zaio egin ahala